

Motion till riksdagen 2011/12:K340

av **Agneta Gille m.fl. (S)**

Stärkt meddelarfrihet för privatanställda

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka meddelarskyddet för privatanställda genom att utvidga efterforskningsförbudet så att det gäller även i offentligt finansierad verksamhet som bedrivs i privat regi.

Motivering

Alla anställda i kommuner och landsting omfattas av meddelarskydd och efterforskningsförbud. Det innebär att de har ett grundlagsskydd för yttrande- och informationsfrihet samt att de har rätt att ta kontakt med massmedier och berätta om brister och missförhållanden i verksamheten utan att riskera repressalier från arbetsgivaren. Arbetsgivare inom kommuner och landsting omfattas av ett efterforskningsförbud som hindrar arbetsgivaren att efterforska vem som lyft fram frågan. Det ger trygghet för dem som vill yttra sig och påverka i arbetslivet men stärker också demokratin i stort.

Riksdagen beslutade våren 2006 att detta efterforskningsförbud även ska gälla anställda i de kommunala och landstingskommunala bolagen.

När tidigare offentlig verksamhet övergår i privat regi försämras i praktiken de anställdas möjligheter att yttra sig kritiskt mot verksamheten, eftersom de då inte längre omfattas av efterforskningsförbudet och således får ta risken att företaget tar reda på vem som läckt information. För offentlig verksamhet som läggs över i privata entreprenader finns det alltså inget efterforskningsförbud, trots att det rör sig om offentligt finansierad verksamhet. Att efterforskningsförbudet på detta sätt uteblir beroende på i vilken form det allmänna väljer att bedriva sina verksamheter är oacceptabelt.

I och med regeringens lag om valfrihetssystem (LOV) blir detta problem än mer aktuellt. Vi kan utan alltför stor chanstagning förmoda att antalet pri-

Fel! Okänt namn på

vata utförare inom vården kommer att öka i och med denna lag. Därför är det än mer angeläget att införliva de privatanställda i det skydd efterforskningsförbudet ger, men som i dag endast gäller offentliganställda. Den självklara utgångspunkten bör vara att den yttrandefrihet och det meddelarskydd som anställda tillförsäkras genom efterforskningsförbudet mot det allmänna även ska gälla på alla privata arbetsplatser.

Privatanställda bör ha samma möjlighet att diskutera förhållandena på arbetsplatsen som offentligt anställda utan att riskera repressalier från arbetsgivaren. En anställd som avslöjar oegentligheter inom företaget måste kunna känna sig säker på att inte straffas för sin frispråkighet och då behövs ett efterforskningsförbud.

Privatanställdas yttrandefrihet har vid ett flertal tillfällen varit föremål för utredning, bland annat har det föreslagits att ett skydd för privatanställda mot ingripanden från arbetsgivaren ska införas i tryckfrihetsförordningen. Något beslut om detta har dock aldrig fattats. Det tycker vi är otillfredsställande.

Stockholm den 29 september 2011

Agneta Gille (S)

Pyry Niemi (S)

Thomas Östros (S)